

[Fogh Rasmussen]

»Hvilke konsekvenser mener ministeren det vil få for den langsigtede samfundsøkonomiske udvikling, at befolkningstallet vil være faldende i de kommende årtier?«

Begrundelse

En ny fremskrivning af udviklingen i den danske befolkning viser ifølge Politisk Ugebrev fra forlaget Management, at det nuværende lave fødselstal kan få meget dramatiske konsekvenser for det danske samfund. Fremskrivningen går frem til år 2082. Den er udarbejdet af Danmarks Statistik. Det er første gang, der er offentliggjort en så langsigtet vurdering af konsekvenserne af fødselstallet. Det forventes at sætte ny bundrekord i 1983 med 1,38 barn i gennemsnit pr. kvinde. Det er næsten en halvering siden 1966. Stabiliseres fødselstallet på dette niveau, bliver konsekvenserne næste uoverskuelige. Fremskrivningen viser, at den danske befolkning i løbet af to-tre generationer reduceres med 3,1 millioner eller omkring 60 pct. Vi vil da være 2 millioner danskere tilbage. Samtidig sker der voldsomme ændringer i alderssammensætningen. Den udvikling er allerede begyndt at accelerere. I 1982-83 var der for første gang flere ældre over 65 år end børn i den skolepligtige alder, og netop i år begynder antallet af unge under 19 år at styrtdykke. Danmark er nu det land i verden, der har det laveste fødselsniveau, og det land, der længst, nemlig i tre år, har oplevet negativ befolkningsvækst.

Svar (11/4 84):

Finansministeren (Christophersen):

Baggrunden for spørgsmålet er den nyligt offentliggjorte fremskrivning af befolkningsudviklingen frem til år 2082. I tabel 1 vises uddrag af den i Politisk Ugebrev offentliggjorte fremskrivning.

Ifølge fremskrivningen, som hviler på en forudsætning om, at de seneste års meget lave fødselstilbøjelighed fortsætter uændret igennem 100 år, vil folketallet falde og befolkningens alderssammensætning ændres markant.

Den meget lange tidshorisont sammenholdt med antagelsen om uændret lav fødselstilbøjelighed tjener til at trække nogle udviklingsmønstre tydeligt frem. Der er ikke

ved den nye fremskrivning fremkommet oplysninger, der er overraskende i forhold til den seneste af de regelmæssige befolkningsfremskrivninger fra Danmarks Statistik (fra 1983). Fremskrivningen afspejler de seneste års udviklingstendenser (færre yngre og en større andel af ældre, især de ældste).

Fremskrivninger af den langsigtede samfundsøkonomiske udvikling, således som disse med mellemrum offentliggøres af budgetdepartementet, har typisk en tidshorisont på 10-15 år.

I budgetdepartementets samfundsøkonomiske fremskrivninger tages der hensyn til ændringer i befolkningsudviklingen, og inden for en tidshorisont på 10-15 år kan man med rimelig sikkerhed udtale sig om befolkningsudviklingen.

Tabel 1. BEFOLKNING OG ARBEJDSSTYRKE

Alder	1983	2000
	tusind personer	
0-19 år	1.408	1.049
20-64 år	2.953	3.135
65 år og derover	755	756
I alt befolkning	5.116	4.940
I alt arbejdsstyrke	2.739	2.941
Arbejdsstyrkeandel	54 pct.	60 pct.

Kilder: Befolkningstal: Seneste fremskrivning fra Danmarks Statistik iflg. Politisk Ugebrev den 2/4 1984.

Arbejdsstyrke: Seneste arbejdsstyrkeprognose fra arbejdsministeriet.

Af særlig betydning for den samfundsøkonomiske udvikling er det, at arbejdsstyrken i de kommende årtier vil udgøre en stadig større andel af befolkningen. Dette fremgår af tabel 1. Arbejdsstyrken vil vedblive at vokse om end med aftagende stigningstakt indtil år 1995 ifølge arbejdsministeriets seneste prognose, der igen bygger på Danmarks Statistiks befolkningsprognose.

Af tabel 1 fremgår en forskydning af befolkningens alderssammensætning, der især indebærer, at de unge vil udgøre en stadig faldende andel af befolkningen, mens de ældre og især de helt gamle vil udgøre en stigende andel.